

ИВАН ШИРОВ

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с малки редакции за целите на Есториум с позволение на автора.

Един от най-интересните ми учители в Първа политехническа гимназия „Н. Вапцаров“ през учебната 1961/1962 г. бе учителят по пеене Иван Генчев Широв.

Външният вид на този среден на ръст, със здраво телосложение, много енергичен мъж говореха за една целеустременост на неговия характер. Това впечатление, както и за неговата интелигентност се допълваше от правилните черти на лицето, с гъста, къдрава, сресана назад коса. Както други наши предходни учители по пеене Широв бе неизменно с цигулка не само в училище, но и когато съм го срещал по улиците на града. Вероятно това се дължеше, че заедно с учителството той бе поел и още много ангажименти свързани с музикалния живот на Казанлък: музикант, композитор, оркестрант и диригент на оркестри и на Музикалния театър при Читалище „Искра“, организатор, ръководител и диригент на няколко казанлъшки хорове и още, и още...

Роден е на 11.02.1920 г. в Казанлък, в семейство от стар казанлъшки род. От дете се увлича по пеенето и започва да свири на устна хармоника, цигулка и китара. През ученическите си години има изяви на сцената на Читалище „Искра“. След завършване на казанлъшката смесена гимназия през 1939 г. е приет за студент в Музикалната академия София. Студентството му до дипломирането през 1943 г. е изпълнено с материални затруднения, но той ги преодолява с упорит труд - физическа работа, от която не се срами, както и с временни участия в оркестри по заведения, а и с композиране. От студентските години е неговата песен „Звън, камбанен звън“, която добива национална известност и се пее с особена любов и вълнение от младежите по онова време. Свидетел съм как поколението на моите родители (връстници на Широв) в Казанлък, а и мои приятели-колеги от Стара Загора, от същото поколение, при събирания по различен повод изпълняваха с трепет тази песен, която бе станала нещо като химн на хората родени през второто и третото десетилетие на XX в. От студентските години на Иван Широв са и композираните от него танга „Нежен цвят“, "Само теб“ изпълнявани от популярния певец Аспарух Лешников, „Плаках за теб“ и „Прости, прости“.

След военната служба 1943-1945 г., през есента на 1945 г. Иван Широ̀в се завръща в Казанлък и от този момент до смъртта му на 3 февруари 1988 г. е отдаден на културния живот в родния град. Веднага е включен като оркестрант-цигулар в симфоничния оркестър при Читалище „Искра“ и е избран в неговите управителен съвет и художествено ръководство. Концертмайстор е при постановките на оперетите „Чучулига“ (1948 г.), „Любовта на Шуберт“ (1948 г.) и диригент на „Майска нощ“ (1949 г.), „Сватба в Малиновка“ (1949 г.), „Верният приятел“ (1950 г.), „Взаимна любов“ (1951 г.). От 1946 г. до 1954 г. е учител по пеене първо в Девическата гимназия, а след това в Мъжката гимназия и нейния право̀приемник Първо средно училище „Н. Ва̀пцаров“. През 1955/1956 г.

Иван Широ̀в е първият щатен диригент на Музикалния театър и градския хор в Казанлък, когато дирижира постановките на оперетите „Сватба в Малиновка“ и „Аршин Мал Алан“, но от септември 1956 г. отново се връща към учителската си работа в гимназиалния курс на Първо средно училище, преобразувано през 1960 г. в Първа политехническа гимназия. Не напуска тази основна своя работа до пенсионирането си през 1980 г.

Неговият колега-учител от Първа гимназия Стойко Стойков наред с други спомени за свои колеги сподели за Иван Широ̀в: *„Когато в началото на учебната 1953/1954 г. постъпих като учител по руски език в Първа мъжка гимназия, заварих там плеада от много авторитетни, по-възрастни от мен учители. Между тях бе и учителят по пеене и музика Иван Широ̀в. Вечер той свиреше на пиано в оркестъра на ресторант „Москва“ и ходехме да го слушаме с мой приятел, също като мен млад учител. Там, преди нас седнали на голяма маса приятелите на Широ̀в от учителската компания. Оркестърът като спре да свири, Широ̀в грабва цигулката и вика: „Сега ще ви изсвирия едно географско танго“, което значеше, че е посветено на учителите по география. Като свърши с него: „Сега ще ви изсвирия едно руско танго“, което значеше, че е посветено на мен. Това бяха танга негови композиции.“*

Иван Широ̀в е оставил и в мен добри спомени. Както писах, той бе неизменно с цигулката си, но нея и лъкът не ги е използвал за други, както е модерно в днешно време да се казва „нерегламентирани цели“, като един друг мой учител по пеене, а само за свирене и даване тон за изпълняваните от нас песни. Доколкото имах възможност през тази една учебна година да вникна в характера на този човек, той бе добър, сговорчив и някои конфликтни ситуации гледаше да ги преодолее с шегички. Имаше в класа ни няколко по-палави момчета, които понякога шумяха повече от допустимото. В такива моменти учителят Широ̀в искрено се ядосваше,

като фразата, с която ги умиряваше бе: *“Ей, стига сте шумели бе! Ей, ще взема да ви напердаша, пък каквото ще да става. Дори и да ме уволнят като учител, не ме е страх. Аз имам много занаяти, ще си изкарам прехраната с тях.”*

Правеше ми впечатление, че няколко пъти съобщаваше в класа за провеждани конкурси за музикални произведения и призоваваше, ако има ученици с поетични дарби да пишат и по техни стихове той да композира музиката. Не ми е известно дали по такива текстове е писал музика, но ми е известно, че е автор на детската оперета „Червената шапчица“, изпълнявана под диригентството на Д. Кавлаков. След това Иван Широ е автор на музиката на оперетите „Унгарска рапсодия“ (1960 г.), „Студентката“ (1969 г.), „Чудната свирка“ (1978 г.). Пише и музиката на постановки на естрадно-сатиричния състав при Читалище "Искра". От тях си спомням, че бе много нашумяла постановката „Студен душ“, която през 1960 г. бе гледана вероятно от всички жители на Казанлък и околните села, та дори имаше хора, които по няколко пъти я гледаха. Голяма част от този успех се дължеше и на много хубавата, запомняща се музика на тази постановка, която години наред младо и голямо в Казанлък си тананикаше и подсвирваше с уста. Според някои автори музикалното творчество на Иван Широ надхвърля 200 творби.

Значителна е дейността на Иван Широ и за хоровата дейност в Казанлък. Близко 25 години е организатор и диригент на ученическия хор при Първа гимназия. Заедно с колегата си Димитър Карастойков ръководят обединения ученически хор на Първа и Втора гимназии. От 1955 г. до 1964 г. е диригент на мъжкия хор при Завод 13 (сега „Капрони“ АД) и с този хор печели отличия. През 1968 г. заедно с адвоката Михаил Михалев създават кварталния четиригласен хор „Г. Кирков“ и в продължение на години е диригент на този хор.

Приносът на Иван Широ за музикалния живот на Казанлък бе възнаграден с поставен паметен знак с негов барелеф близо до фасадата на Читалище „Искра“. През втората половина на 40-те години, когато е концертмайстор в казанлъшкия музикален театър Иван Широ се запознава с гимназистката Донка Константинова Димитрова, която играе в балета на театъра. През 1948 г. сключват граждански брак и тя приема неговата фамилия. Следва период, през който на семейство Широви се раждат две дъщери: Анна и Райна. През целия им съвместен съпружески живот Донка е най-добрия съветник и помощник на Иван Широ в неговата музикална дейност. Автор е на текстовете на някои от неговите произведения. На Донка той посвещава и последната си композиция.

Иван Широ почина на 3 февруари 1988 г.